

Høringsvar K.E Myrvold AS

Jeg har arbeidet i bransjen som regjeringen nå ønsker å legge ned i 16 år.

Høringsnotatet som er sendt ut bærer preg av at man har hatt dårlig tid, at man har trukket en konklusjon og deretter forsøker å bygge opp argumentasjon som støtter denne. Dette gjelder spesielt delen som omhandler forbud. Tallene som benyttes er gamle, de omhandler ikke bygg eller de kommer fra kartlegginger som er så faglig svake at de er verdiløse.

Jeg vil ta for meg temaene faste ansettelser, rekrutteringen til yrkesfag, kravet til utredning, behovene til de ansatte i bemanningsbransjen, omfanget av utleie, organisasjonsgraden til ansatte i bemanningsbransjen og til slutt lovligheten i forslaget.

Det regjeringen vil fjerne og som vil ramme de ansatte sterkt er et apparat som består av folk som kan myndighetskontakten, kan språket, kan kulturen og ikke minst kan sikre de ansattes rettigheter i møte med arbeidslivet. Dette vil føre til mindre arbeidsinnvandring i en tid hvor behovene bare vil bli større og større. Signalet det sender er at man ikke er ønsket i Norge.

Faste ansettelser:

Det er ikke mulig gitt dagens formulering i lov om fast ansettelse, å få flere fast ansatte ved å legge ned arbeidsplassene deres (hvor de er fast ansatte) og tvinge en andel av disse over i midlertidige stillinger.

Alle ansatte i bemanningsbransjen er siden 01.01.2019 fast ansatte. Hvis målet er å få flere ansatte i faste stillinger vil dette tiltaket føre til det motsatte. Dette viser at bruken av forskriften ikke oppfyller det erklærte målet.

Hvis regjeringen ønsker å endre definisjonen av fast stilling må det gjøres via lov. Slik loven er i dag vil absolutt alle fast ansatte i bemanning oppfylle kravene og følgelig være fast ansatte. Skillet går heller mot midlertidige ansatte som regjeringen ønsker å benytte mer. Hvis regjeringen hadde hatt et reelt ønske om å ta tak i midlertidighet, burde de begynt med kommunene og staten. I Oslo var siste anslag at cirka en tredjedel er midlertidig ansatte (eget anslag fra byråden, 2021). Det er da forunderlig å lese høringsvaret til Oslo kommune med vissheten om at hvis de selv ville gått over til å ansette fast så ville det fått nesten tre ganger så mange ut av midlertidighet som det finnes ansatte innen bemanning innen bygg i Osloområdet. Oslo kommune har ca 17 000 midlertidig ansatte mot 6500 ansatte i bemanning innen bygg på Østlandet, som alle er i faste stillinger allerede.

I staten lå tallet på ca 17 % midlertidige i 2017, da rundt 30 000 årsverk (SSB, 2021).

Med disse tallene i bakhodet ser forslaget om et forbud mot bemanning innen bygg på Østlandet for å «få flere faste ansatte» ut som reint spillfekteri for å unngå å ta tak i de reelle problemene.

Gitt dagens formulering i lov om fast ansettelse er det verken teoretisk eller praktisk mulig å få flere faste ansatte ved å legge ned arbeidsplassene deres hvor de er fast ansatte og tvinge flere av dem over i midlertidige stillinger.

Rekruttering håndverksfag

Høringsnotatet viser til at regjeringen ønsker å styrke rekrutteringen innen håndverksfag. Siden deres løsning innebærer et absolutt forbud innen innleie på Østlandet, settes det en sammenheng mellom det som påstås være en svak rekruttering og bemanningsbransjen. Dette fremstår som en konstruert

forklaring gitt at håndverksfagene ikke har hatt flere søkere siden 2008 og har økt med cirka 30 % de siste seks årene.

Innen enkeltfag hvor det er mye innleie som for eksempel takarbeider, er økningen av fagbrev ca 90 % de siste ti årene. I enkeltområder som Møre og Romsdal og Nordland søker 60 % seg til yrkesfagene.

Det fremstår som oppkonstruert å skulle forvente at en 17-åring avgjør om han eller hun skal bli håndverker basert på hvordan utenlandsk arbeidskraft er organisert innen bemanningsbransjen. (Utenlands arbeidskraft er hoveddelen av bransjen). De fleste av søkerne til yrkesfag vil mest trolig ikke ende opp med å arbeide innen bemanning. Unntatt hvis de skader seg eller faller utenfor arbeidslivet i en periode, der er nemlig bemanningsbransjen vesentlig flinkere til å få folk tilbake i arbeid enn entreprenørene. Om utleie skjer gjennom bemanning eller fra overskuddskapasitet hos entreprenør, har ingen reell påvirkning på norske håndverkere, annet enn at de mest trolig vil arbeide noe mer under andres instruksjon og ledelse gitt forslaget i høringsbrevet, altså i et treparts forhold.

Det fremstår her som at regjeringen forholder seg til et narrativ som fellesforbundet har hatt siden midt på tusentallet. De forsøkte da nemlig å forklare lave søkertall med at man kunne risikere å møte polsk eller baltisk arbeidskraft på byggeplassen.

Heldigvis ser det ikke ut fra de reelle søkertallene ut til at ungdommen har den samme skepsisen som fagbevegelsen til folk som har en annen nasjonalitet eller bakgrunn.

Kravet til utredning:

Regelrådet har allerede og ikke uventet konkludert med at dette forslaget er alt for dårlig utredet. Dette kan tyde på at statsrådets ambisjoner og prestisje samt et hundredagersmål prioriteres langt høyere enn alle menneskene som rammes av forslaget.

De ansatte:

Det er ett perspektiv som mangler fullstendig i høringsnotatet, og det er perspektivet til de ansatte i bemanningsbransjen. De er ikke spurt, deres stemme er ikke hørt. Det er fullstendig vanvittig å skulle legge ned arbeidsplassene til 6500 mennesker uten å ha spurt dem selv hva de mener om forslaget.

Når Fellesforbundet kommer med sine egenproduserte statistikker, er resultatene ikke gjenkjennelige for oss som jobber i bransjen. Espe fra fellesforbundet viste til en «undersøkelse» hos sine medlemmer hvor 80 % hadde sagt at de heller ville arbeide hos en entreprenør enn innen bemanning. Fellesforbundets medlemmer utgjør noen veldig få prosent av de ansatte i bemanningsbransjen. Det betyr at mange og nitti prosent av de ansatte i bemanningsbransjen ikke er hørt og at deres meninger ikke kommer frem. Dette er dessverre betegnende, det har aldri vært noe ønske hos fellesforbundet å høre hva denne gruppen egentlig mener. Vi opplever at det da heller legges frem faglig svak og misvisende statistikk som om det var fakta.

Personlig husker jeg spesielt den situasjonen hvor fellesforbundets representanter sto i media og raljerte over hvor lite kompetanse det var hos disse utenlandske ansatte, at de var et b-lag, at de ødela produktiviteten i bygg og anlegg. Den samme uken vant to av våre ansatte NM i taktekking. Året etter fikk fagforeningene nektet deltagelse for fast ansatte i bemanningsbyråer.

Det er betegnende når man på Fafos debatt om dette forslaget får en gjennomgang av høringssvaret fra Arbeidstilsynet, hvor Arbeidstilsynet sier rett ut at den politiske demoniseringen av bransjen ikke

er noe de kjenner seg igjen i. De sier at bransjen er den som beskytter og tar seg av de mest sårbare, at regler følges og at det benyttes standardiserte kontrakter. Etter dette innlegget ble Arbeidstilsynets representant beskyldt for løgn av Fagforbundets representanter.

Omfang utleie:

I høringsnotatet er omfanget av utleie estimert på ulike vis. Partene i arbeidslivet gjorde en avtale om å få Fafo til å kartlegge omfanget av utleie. Denne kartleggingen tilsier ca 7 % på landsbasis innen bygg. De er også stort sett helt stabile med en liten topp i 2018 og fall deretter. Nivået på solgte timer er stort sett likt de siste 10-12 årene.

Fellesforbundet var enige i fremgangsmåten, helt de ikke fikk resultatet de ønsket, da valgte de å benytte egne tall. Disse tallene er av svært lav kvalitet og kan ikke generaliseres. Utvalget er ikke randomisert og tellemetoden gikk ut på å se etter folk som så annerledes ut eller snakket et annet språk, samt å kikke på jakkemerker på noen få byggeplasser.

I tidligere nevnte Fafo-debatt kommer fellesforbundets representant Espe med et anslag på at andelen innleie i Oslo-området er 20 til 40 %. Hvis andelen er 40 %, betyr det at andelen må være negativ i resten av landet med tanke på hvor stor del av byggeaktiviteten i landet som skjer i Oslo. Dette er ikke teknisk mulig og dermed en uriktig påstand. I sitt hørings svar skriver Espe at innleieandelen i høringsnotatet er estimert til 15 til 20 % og at han er enig i disse tallene som forøvrig kommer fra fellesforbundet selv. Hvis tallene skal være for Oslo er det halvparten av det han sa kun noen uker tidligere og er det for hele landet så er påstanden enda fjernere fra virkeligheten.

Senere i en kronikk i Nettavisen kommer nestleder i fellesforbundet, Steinar Krogstad, med en påstand om at andelen innleie i Oslo er 15 til 30 %, selvfølgelig like feil, det er åpenbart vanskelig å holde orden på tallene når man finner på de.

For ordens skyld, det finnes tall som er til å stole på laget av Fafo for noen få år siden, de viste ca 15 % andel innleie i Oslo, etter det har omfanget i antall årsverk og omsetning falt ca 40 %. Dette fallet har samtidig ikke skjedd hos entreprenørene. Da ender man på 9 til 10 % innleie i Oslo.

Rett før stortingsvalget ble det kjørt radioreklamer med Gahr-Støre med advarsler som bemanningsbransjen som «stadig brer om seg». På dette tidspunktet var både LO og AP fullstendig klar over at bransjen krympet i antall ansatte, omsetning og hvilke områder de leverte på. Da blir løgn et retorisk virkemiddel.

Organisasjonsgrad:

Det henvises til lav organisasjonsgrad innen bemanning. Her kan det virke som man blander bemanning og utenlandsk arbeidskraft. Fagforeningene har benyttet tiden sin siden utenlandsk arbeidskraft kom til Norge til å rakke ned på og æreskjelle disse menneskene. Skal man ha det slik at hvis fagforeningene aktivt arbeider mot dine rettigheter som arbeidstaker så skal man tvinges inn i organisering uansett? Organisering i arbeidslivet er basert på at de ansatte ser sine egne behov og som oftest vil fagforeningene tilby hjelp og støtte til å oppnå disse. Nå vil regjeringen tvinge igjennom organisering uavhengig av om fagforeningene faktisk har den ansattes ve og vel som mål. Utenlandske arbeidstakere skal tvinges til å betale penger til en organisasjon som aktivt arbeider mot deres rettigheter. Dette så man i verfts-saken, og vi ser det igjen her. Organisasjonsfrihet er en menneskerett, også rettigheten til å ikke organisere seg. Her vil regjeringen omgå dette ved å innføre forbud innen bransjer som ikke har nok organiserte og fjerne deres livsgrunnlag.

Lovligheten av forslaget:

Paragraf fire i vikarbyrådirektivet gir en mulighet for å forby utleie innen geografiske områder og/eller fagområder. Det er derimot en forutsetning at dette gjøres for å forbedre situasjonen til de ansatte innen bemanning.

Originalteksten til direktivet som er norsk lov er:

«Prohibitions or restrictions on the use of temporary agency work shall be justified only on grounds of general interest relating in particular to the protection of temporary agency workers, the requirements of health and safety at work or the need to ensure that the labour market functions properly and abuses are prevented.»

Det er ikke noen områder hvor arbeidsmarkedet innen bygg er objektivt dårligere enn andre områder. Det finnes praktisk talt ingen arbeidsledighet, faste stillinger er regelen (ikke mellom 17-33 % midlertidige som i stat og kommune) og det er innen bemanning en lavere andel arbeidslivskriminalitet enn blant entreprenørene (Akrim, arbeidstilsynet). Fairplay viser til at kun rundt 4 % av sakene de har kommet fra bemanningsbransjen.

Høringsnotatet klarer ikke å dokumentere noe behov for forbud. Hvis det skulle ha kommet hadde man full mulighet til forsøke å hevde dette ved innføringen av vikarbyrådirektivet. På alle objektive mål har bemanningsbransjen blitt mer regulert og de ansatte har (innen bygg) flere rettigheter enn arbeidsmiljøloven krever. I tillegg har alle blitt fast ansatte siden direktivet kom. Omfanget av bransjen har også krympet eller holdt seg på samme nivå. Det er derfor underlig at man nå plutselig har en slik hast at man ikke engang kan ta seg tid til å konsekvens-utrede forslaget.

Det legges i høringsnotatet veldig stor vekt på om det er ett to- eller tre-partsforhold. Dette har mindre å si gitt at det er faste stillinger hos utleier. Det røres sammen oppdrag og lønnsplikt. Den ansatte har selvfølgelig krav på lønn etter stillingsprosenten sin uavhengig av om en kunde vil avslutte oppdraget eller ikke. Det er heller ikke unikt innen IT, rådgivning, ingeniøryrker og stort sett alle yrker der ansatte kalles konsulenter at partsforholdet er likt. Hvis dette blir hovedgrunnlaget for et forbud vil det kreves likebehandling med alle andre områder.

Siden forslaget også så åpenbart er laget for å hindre utenlandsk arbeidskraft, vil man kunne anta at det også er brudd på EØS-avtalens prinsipp om fri flyt av arbeidskraft, samt vikarbyrådirektivets beskyttelse av vikarbyråbransjen. Dette vil kunne utløse erstatningsansvar.

Argumentene for at EØS skal tolerere AML14.12 punkt 1 blir også tynnere og tynnere. En rettsak her vil kunne fjerne dette punktet og kreve at man skal følge direktivets intensjon om å likestille byråene med andre arbeidsgivere gitt at man innfører likebehandling. Nå som også fast ansettelse er på plass, er det ikke lett å se noen argumenter for at denne begrensningen opprettholdes.

Krav om tariffavtale for å leie inn:

Ved å fjerne muligheten til å leie inn ved midlertidige behov, da begrunnet med at det er så vanskelig å vite når det er lovlig, fremstår som underlig at man beholder muligheten til å ansette midlertidig under samme regler. Bli det plutselig lettere å forstå når man selv skriver kontrakten med den ansatte? Det er også underlig at regjeringen vil ha de ansatte over på 0-timerkontrakter, istedenfor

fast ansatte med lønn mellom oppdrag. Ser man på stat og kommune bruker de mellom dobbelt og fire ganger så mye midlertidighet som det private næringsliv, er det slik at det er en ønsket utvikling? Reglene bør bestå slik de er i dag.

Krav om godkjenningsordning:

Dette kravet støttes fullt og helt, dog bør man benytte revidert arbeidsgiver som grunnlag. Det er en vesentlig mye strengere standard og benyttes allerede av 80% av bransjen.

MVH

Erik Myrvold For K.E Myrvold AS

